

Alisa Palombo

VIOLINISTA IZ VENECIJE

PRIČA O VIVALDIJU

Prevela
Žermen Filipović

■ Laguna ■

Naslov originala

Alyssa Palombo

THE VIOLINIST OF VENICE

Copyright © 2015 by Alyssa Palombo

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Mojoj mami Debi Palombo, koja je sa mnom
prešla okean da bih mogla da ispričam ovu
priču i koja je uvek, uvek verovala.*

FSC

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Sinfonia

Plamen. Tako pamtim Antonija Vivaldija – plamen njegove riđe kose, plamen sveća što je istrajno svetlucao oko njega dok je komponovao kasno noću, vatra koju bi u ognjištu zapalio po hladnoj, mračnoj zimi, crvenonarandžasti odsjaj što mu obasjava nagu kožu, strast s kojom je svirao violinu, takva strast da se ne bih iznenadila ni da su zaplamsali i žice i gudalo.

Muzika je jedinstvena strast; ona obuhvata, prožima, opse-da. Deliti tu strast s još nekim bićem znači uvećati je, stvoriti bliskost kakvoj ništa nije nalik.

Vivaldi je u moj život uneo vatru, strast, vrelinu. Postojalo je vreme kad sam – bez njega – bila sleđena; kad sam bila kao leš sahranjen u grob od leda.

A sad kad ga nema, svet je opet hladan. Ipak, Vivaldi nije nestao zauvek. Živi u muzici koju je napisao i u mojim uspo-menama. Ali sa zadovoljstvom koje donosi sećanje uvek, čini se, dolazi i bol; a ako sam nešto naučila živeti u Veneciji – u ovom divnom, neuporedivom gradu vode i maski i obmane – onda je to činjenica da i zadovoljstvo i bol moramo proživeti najbolje što umemo.

PRVI STAV

Il Prete Rosso

April-septembar 1710.

PRVO POGLAVLJE

Maestro

Gondola je nečujno sekla tamnu vodu kanala. Moj unajmljeni gondolijer primaknuo je čamac tik uza zid jedne zgrade duž vodenog puta da bi propustio drugi čamac.

„Ćao, Luka!“, doviknuo je drugom gondolijeru, a glas mu je odjeknuo usred uzanog kamenog kanala, pa sam se trgla.

Navukla sam kapuljaču još više na lice ne bih li ga sakri-
la dok smo prolazili pored druge gondole.

Približili smo se mostu i opazila sam kamene stepenice što su vodile do ulice – *one ulice*. „Stanite“, rekla sam glasom koji je prigušila kapuljača. „Izaći ću ovde, *per favore*.“

Gondolijer je poslušao, privukao čamac stepeništu i stajalištu kako bih mogla da podignem skutove haljine i izadem, pa pružio ruku da mi pomogne. Stavila sam mu nekoliko novčića na dlan, na šta je klimnuo glavom. „*Grazie, signorina. Buona notte*.“

Krenula sam niz ulicu zagledajući kuće, tražeći onu gde je, pričalo se, stanovao čovek kome sam se uputila. Prešla sam most preko još jednog malog kanala u kojem je voda izgledala dovoljno duboka da proguta i moje tajne i mene i da ni od njih ni od mene ne ostane ni traga.

Našla sam je odmah iza mosta. Udahnula sam duboko, rasterujući poslednje tragove svoje napetosti, otvorila vrata i bez kucanja smelo zakoračila u kuću.

Nevelika prostorija u koju sam ušla delovala je još manja zbog nereda. Na nekoliko koraka ispred mene nalazio se sto prekriven listovima pergamenta od kojih su neki bili ispisani, neki prazni, a mnogi s notnim zapisima. Uz jedan zid stajalo je klavičembalo, jedva vidljivo ispod gomile papira. U prostoriji sam zapazila tri kutije za instrumente; svaka je delovala dovoljno velika da u nju stane violina ili možda viola d'amore. Upaljena svetiljka stajala je na stolu među papirima, a još jedna na pisaćem stolu uza zid meni zdesna. Te dve svetiljke, uz vatru što je u ognjištu, meni sleva, lagano gasnula, bile su jedini izvori svetlosti u mračnoj prostoriji.

Za pisaćim stolom, povijen nad listom pergamenta, s perom u ruci, sedeo je muškarac u naizgled iznošenom svešteničkom ruhu. Podigao je pogled, iznenađen, i tada sam prvi put mogla dobro da ga pogledam. Imao je kosu crvenu poput žara u ognjištu i krupne tamne oči, koje su se, kad me je opazio, zaustavile na mom licu, sužene od gneva nakon kojeg je usledila zbunjenost. Po onom što sam ranije čula, imao je tek trideset i koju godinu, ali je usled bolesti u detinjstvu i – ili sam makar ja tako pretpostavljala – nevolja kojima ga je život izložio, imao držanje starijeg čoveka. No ispod donekle ispijenog izgleda postojala je iskra živahnosti, vatre, zbog koje je ipak delovao privlačno.

„Ko ste vi? Šta hoćete?“, upitao je mršteći se dok je ustajao sa stolice.

Zakoračila sam napred sklanjajući kapuljaču s lica. „Tražim maestra Antonija Vivaldija“, odvrtila sam. „Čoveka koga zovu *il Prete Rosso*.“ Riđokosi Sveštenik.

„Hm“, frknuo je prezrivo. „Našli ste ga, mada ne znam zaslužujem li da me više nazivaju maestrom. Na kraju krajeva, otpustili su me.“

„Znam“, rekla sam. Čitava Venecija je znala da je pre godinu dana maestro Vivaldi udaljen, iz razloga uglavnom nepoznatih, sa svog položaja učitelja violine i kompozitora u *Pijeti*, domu za nahočad poznatom po svom veličanstvenom, isključivo ženskom orkestru i horu. Prošlu godinu je, nakon otpuštanja iz službe, proveo putujući po Evropi – ili se makar tako govorkalo. Čuvši da se vratio, iskoristila sam prvu priliku da ga potražim. „Mislila sam da biste, pošto trenutno nemate posao, bili voljni da uzmete privatnog učenika.“

Ponovo me je pogledao zaškiljivši. „Možda i bih“, rekao je.

Očigledno je očekivao da se cenkam. Usne su mi se blago izvile u osmeh kad sam zavukla ruku pod ogrtač i izvadila platnenu kesu otežalu od novčića. Približila sam se i pružila je maestru. Osetivši koliko je teška, razrogačio je oči, u kojima se ukazala neverica kad ju je otvorio i video koliko zlata ima u njoj.

„Verujem da će to biti dovoljno za prvi mesec mojih časova“, rekla sam, „kao i za vašu diskreciju.“

Ponovo me je pogledao. „Ko ste vi?“, upitao je opet. Kad mu odgovor nisam pružila odmah, nastavio je: „Ako ste u stanju da mi platite ovoliko, sebi sigurno možete priuštiti i da vam ovaj ili onaj namirisani, izveštačeni uobraženko dolazi u *palazzo* i podučava vas u udobnosti vašeg doma. Zašto ste došli ovamo – i to u pola noći – da me tražite?“

„To je prilično duga priča, *padre*“, odgovorila sam. „Dovoljno je reći da u čitavoj Veneciji nema boljeg violiniste od vas i zato sam se potrudila da vas pronađem.“

Namrštio se, nezadovoljan toliko neodređenim objašnjenjem, ali više nije navaljivao. „Želite, dakle, da naučite da svirate violinu?“, upitao je.

Potvrдно sam klimnula glavom. „Nekad sam svirala, pre mnogo godina...“ Zavrtela sam glavom. „Otada je prošlo veoma mnogo vremena.“ Pet godina, da budem precizna; pet godina otkako je moja majka preminula i sa sobom odnela svu muziku iz naše kuće.

Vivaldi je odsutno klimnuo glavom, a onda se okrenuo da uzme violinu i gudalo – za koje sam pretpostavila da pripadaju njemu – iz kutije koja se otvorena nalazila na podu pored pisaćeg stola. Pružio mi ih je. „Pokažite mi šta znate“, kazao je.

Oh, toliko je vremena prošlo otkako sam držala violinu u rukama, osećala glatko drvo pod prstima, udisala blagi miris laka. Nisam vežbala pre no što sam došla da vidim maestra smatrajući da je najbolje da ne iskušavam sudbinu pre no što on pristane da mi pomogne. Sklopila sam oči uživajući u ponovnom susretu sa starom prijateljicom koju, mislila sam, neću videti više nikad. Tada sam zasvirala.

Počela sam od najjednostavnijih skala – C-dur i a-mol. Prsti su mi bili kruti i nespreni na žicama, ali nakon što sam svaku skalu odsvirala dvaput, stare navike su se počele vraćati. Kad sam postala opuštenija, zasvirala sam jednostavnu ali lepu melodiju koju sam nekad svirala kao mlađa. Pamćenje mi nije bilo savršeno; na nekoliko mesta sam zaboravila pokoji notu i naprosto je preskakala idući ka sledećoj koju sam pamtila. Bilo je to daleko od zadivljujućeg, ali jedino sam se toga setila da odsviram. Kad sam stigla do kraja, počela sam ponovo, ovog puta improvizujući kako bih popravila delove koje sam zaboravila. Toliko sam bila opijena samom činjenicom da ponovo sviram violinu da sam potpuno zaboravila na Vivaldijevo prisustvo sve dok mi nije blago spustio ruku na rame da me zaustavi.

„Dobro“, rekao je, više sebi nego meni. „Dobro, uopšte nije loše. Vidim da imate urođenog dara. I svakako svirate sa strašću.“ Osmehnuo se, što mu je preobrazilo lice. „Podučavaću vas. Pretpostavljam da imate svoj instrument?“

Potvrдно sam klimnula glavom misleći na netaknutu violinu koju sam ukrala iz sobe svog brata Klaudija. Dobio ju je na poklon i bila je najfinije izrade iako nikad nije svirao niti pokazao zanimanje da nauči. „Da, imam“, odgovorila sam. „Iako će mi biti... teško da je ovamo donosim.“

Maestro je na to odmahnuo rukom. „Imam jednu na kojoj možete da svirate. Želite, dakle, da ovamo dolazite na časove?“

„Da“, odgovorila sam brzo. „Da, ako vam to odgovara.“

„Vrlo dobro“, rekao je očiju sjajnih od ljubopitljivosti. „Možemo li onda prekосуtra, oko podneva? Ako vam to odgovara?“

Razmislila sam načas. Možda bih tada mogla da se iskradem neopaženo. „Da, odgovara.“

„No pretpostavljam da mi nećete reći razloge koji iziskuju takvu diskreciju?“, upitao je.

Osmehnula sam se. „Kao što sam rekla, to je prilično duga priča, *padre*, i bolje da se ispriča nekom drugom prilikom.“ *A možda i nikad.*

„Razumem“, rekao je.

„Dakle, prekосуtra“, kazala sam krenuvši prema vratima.

„Čekajte“, rekao je, pa sam zastala. „Smem li makar da znam vaše ime, sinjorina?“

Pogledala sam ga preko ramena. „Adrijana“, kazala sam. Nisam se usudila da mu kažem i prezime jer ga je mogao prepoznati; stoga sam, pre no što je mogao upitati još nešto, ponovo navukla kapuljaču na lice i izašla na poznoaprilsku kišu ostavljajući ga da misli šta mu je volja.

DRUGO POGLAVLJE

Allegro

Ona dva dana pre no što je trebalo da odem u kuću maestra Vivaldija na svoj prvi čas, trudila sam se da vežbam što sam više mogla, što, nažalost, nije bilo baš mnogo. Jutro posle pose- te maestru naredila sam svim slugama da se ne približavaju mojim odajama i da me ne uznemiravaju, tvrdeći da imam nenasnosnu glavobolju i da se moram odmarati u potpunoj tišini. Odglumila sam to s umećem dostojnim operске dive i poslu- šali su me, a to je jedino bilo važno. Kad sam se uverila da me niko neće čuti, bratovljevu violinu sam izvadila iz tajnog skrovišta ispod mog kreveta – što, priznajem, nije bilo baš maštovito rešenje – i svirala sve skale i razložene akorde koje sam znala. Prisilila sam sebe da ih sviram sve dok tehnički i tonski nisu bile savršene i tek sam onda sebi dozvolila da pređem na melodiju koju sam odsvirala maestru Vivaldiju.

Ne mogavši da upotrebim isti izgovor, narednog dana sam svaku priliku koristila da se zatvorim u svoju spavaću sobu i nečujno uvežbavam prstomet i promene pozicija. Onog za šta su mi kao detetu bile potrebne godine učenja brzo sam se prisetila kao da je znanje ležalo uspavano u mom umu i čekalo da ga opet prizovem.

Kad je došao dan moga časa, pretvarala sam se da opet imam glavobolju nakon što mi je služavka pomogla da se obučem i zamolila sam je da me tog popodneva više ne uznemirava. Čim je otišla, navukla sam ogrtač s kapulja- čom i stavila karnevalsku polumasku od bele čipke – Uskrs je odavno prošao, a karneval se nastavio – i iskrala se iz svo- jih odaja. Oprezno sam za sobom zaključala vrata – srce mi je tuklo u grlu pri pomisli da bi moj otac mogao otkriti – i drhteći od straha, uzbuđena, spustila sam se sporednim ste- peništem i izašla kroz stražnja vrata na ulicu koja se pruža- la uz *palazzo*. Nisam videla nikog i bila sam sigurna da niko nije video mene.

Možda sam bila bezumno hrabra, ali plamen koji je muzi- ka rasplamsala u meni nisam mogla zanemariti strahujući da će me, jednom zapaljen, progutati.

Bila sam zahvalna što sam sebi ostavila dovoljno vremena da stignem do maestrove kuće jer sam usput nekoliko puta pogrešno skrenula. Bilo bi malo reći da je Venecija lavirint uzanih prolaza, ulica, mostova i malih kanala koji se račva- ju od Velikog kanala. Nikad nisam izašla bez pratnje među običan narod i trebalo mi je vremena da se probijem kroz gomile ljudi koji su se gurali svuda oko mene idući na trži- ce kod mosta Rijalto, na posao, na misu.

Prešla sam isti most kao i pre dve večeri, a danas je pod njim voda, jarkozelena poput dragulja, svetlucala obasjana suncem. Još je bilo isuviše rano doba godine da bi kanali i sve ono đubre u njima smrdeli, pa se u čitavom gradu mogao osetiti blagi miris mora.

Kad sam stigla, pokucala sam dvaput, pa tek onda ušla znajući da me on očekuje. Dok sam skidala masku, sišao je niz stepenice u stražnjem delu prostorije, ovog puta obu- čen u očuvaniju sveštenu odeždu. Neposlušna kosa mu je

bila uredno očešljana i na potiljku skupljena crnom uzicom. „Sinjorina Adrijana“, pozdravio me je uz osmeh. „S radošću sam očekivao današnji početak vašeg muzičkog obrazovanja.“

Maestro je očigledno bio mnogo ljubazniji kad mu kasno noću niko neočekivano ne bane u kuću, pomislila sam suvo. „Hvala vam za ljubazne reči, maestro“, rekla sam. „I ja sam s radošću očekivala ovaj dan.“

„Koliko imate vremena pre no što morate da odete?“, upitao je, ponešto nespretno.

„Moram se vratiti najkasnije za dva sata“, odgovorila sam.

„Vrlo dobro“, odvratio je. „Da počnemo, onda, kako bismo najbolje iskoristili vreme koje imamo na raspolaganju.“

Izneo je violinu koju mi je obećao da ću moći koristiti – nije bila onako dobra kao ona koju sam ukrala od svog brata, ali je bilo jasno da se na ovoj sviralo više – i stavio mi je u ruke. Započeo je zatraživši mi da sviram sve skale koje znam, što sam i učinila, zadovoljna da sam čak i za ono kratko vreme vežbanja uspela da se setim skoro svih. Posle skala prešli smo na razložene akorde, koje sam mogla da odsviram skoro savršeno, s izuzetkom nekoliko nota koje su bile malo više.

„Ne držite gudalo toliko čvrsto“, prekorio me je zaustavljajući me usred jednog razloženog akorda. Prstima je obuhvatio moje i nežno mi popustio stisak. Osmehnuo mi se nekako nestašno. „Neće ono nikud da pobegne, znate.“

Klimnula sam glavom i opustila prste znajući da maestru ne bih nikako mogla da objasnim da je za mene svaki časak s violinom bio ukradeni trenutak.

Odmaknuo se i pokazao mi da ponovo odsviram razloženi akord. Ovog puta je gudalo po žicama klizilo daleko lakše, usled čega je zvuk bio jasniji i zvonkiji, a intonacija tačna. Osmehnula sam mu se da mu dam do znanja da čujem razliku.

Kad smo završili s razloženim akordima, zatražio mi je da ponovo sviram pesmu koju sam mu izvela pre dve večeri. „Voleo bih da čujem kako je ponovo svirate, sinjorina, ako nemate ništa protiv“, kazao je. „Koliko god se sećate.“

Poslušala sam, stavila gudalo na žice i zasvirala pesmu. Načas sam zatvorila oči osetivši kako muzika ispunjava prostor oko mene i kako mi laka poput perja dodiruje kožu.

Nisam stigla ni do sredine pesme kad me je prekinuo ponovo mi nežno spustivši ruku na rame kako bi mi privukao pažnju. Kad sam otvorila oči, stajao je blizu mene. „Ispravite zglob“, rekao je. Prstima je obuhvatio tanane kosti mog levog ručnog zgloba i blago mi pritisnuo nadlanicu, koja je bila savijena pod uglom. „Mora biti sasvim ravan da biste valjano držali instrument, a onda je i prstomet lakši.“

Ovog puta mi se od jednostavnog dodira njegove ruke na mom zglobu vrelo rumenilo razlilo od obraza do grudi. Kad sam toga postala svesna, od sramote sam nesumnjivo još samo više pocrvenela.

Dio mio, ljutila sam se na sebe, *on je sveštenik. Priberi se, Adrijana.*

„Znate li“, govorio je dok sam nastojala da se priberem, „da vam je, dok ste svirali skale i razložene akorde, zglob bio savršeno ravan i držanje ispravno? Ali čim ste zasvirali ovu pesmu, držanje vam se promenilo.“

„Ah“, odvrtila sam. „Nisam znala, ne.“

Osmehnuo se i odmaknuo. „Tako sam i mislio. Inače to ne biste radili, zar ne? Ali mislim da kad svirate nešto što je... formalnije i ima strožu strukturu kao što su, recimo, skale, držite se kruće, s više kontrole. A kad svirate melodiju, nastojite da odsvirate samu muziku, a ne tek puke note. Pokušavate da dokučite emociju tog dela, njegovu poruku, a pritom dopuštate da vam tehnika oslabi.“

Ugrizla sam se za usnu, ojađena svojom greškom, ali sam se osećala i ogoljeno i nezaštićeno. Kako je uspeo da sve to zaključi iz svega nekoliko taktova melodije? „Izvinjavam se. Moraću se potruditi da to ispravim ubuduće.“

„Ne, ne“, usprotivio se žurno maestro. „Pogrešno ste me razumeli. Kod violiniste, kod istinskog muzičara, traži se upravo to. Ja vas mogu naučiti najboljoj, nezamislivo besprekornoj tehnici, ali vas ne mogu naučiti emocijama. Ako sami niste u stanju da dosegnete emociju muzike, ja ništa ne mogu da učinim. Upravo to razdvaja istinske muzičare, prave umetnike od pukih... instrumentalista.“ Dok je govorio, bleđa koža mu se blago zarumenela i bilo je jasno kojoj vrsti pripada i sam Vivaldi.

Čula sam kako mi reči naviru pre no što sam ih mogla zaustaviti. „Hoćete li da mi odsvirate nešto?“

Usne su mu se blago razdvojile od iznenađenja dok me je ćutke posmatrao.

Promucala sam: „Samo zato što, kao što sam vam rekla, svi pričaju da ste najbolji violinista u Veneciji, a ja nikad nisam čula kako svirate i ja...“ Zaćutala sam, ne mogavši da mu kažem ono što sam zaista želela da izustim: *Želim lično da čujem jeste li zaista baš onakvi kao što pričaju da jeste, jeste li zaista toliko vešti, toliko sjajni. Želim da znam govorimo li oboje istim jezikom jer mislim da je tako.*

Iznenađenje mu je nestalo s lica i kratko klimnuvši glavom otišao je u drugi kraj prostorije i izvadio svoju violinu iz kutije na pisaćem stolu. Namestio je violinu, podigao gudačo i zasvirao.

Oh, kakva se muzika izlila iz violine Riđokosog Sveštenika. Iako je svirao samo on, činilo se da muzika nadire, narasta i ispunjava celu sobu dok nije zvučala kao da svira čitav orkestar, a ne samo jedan čovek. Komad koji je svirao

bio je i brz i živahan, ali je u njemu bilo i strasti i očaja. Uprkos upečatljivoj brzini muzike, svirao ju je lako, pa je zvuk bio bogat i pun.

A kakav je to bio zvuk. Činilo se da je nemoguće da je obična violina, koju svira naizgled običan čovek, sposobna da zapeva toliko lepo. Pomislila sam da bi, kad bi čovek bio u stanju da *čuje* čisto zlato, ono zvučalo upravo ovako.

Podsetilo me je to na priču o Orfeju i na to kako je njegova muzika bila u stanju da i samo stenje i drveće natera da zaigraju. Uvek sam smatrala da je to glupava priča, ali čuvši kako svira Vivaldi, verovala sam, makar načas, da je takvo nešto sasvim moguće.

Ne znam koliko dugo je svirao; činilo se da svira oduvek, da se veličanstvena melodija ponavlja nanovo i iznova, bez kraja. Srce mi je, činilo se, ubrzano radilo, kako bi kucalo u ritmu s muzikom.

No kad je odsvirao poslednje tonove i podigao gudačo sa žica, osećala sam da to nije trajalo ni približno dovoljno i da sam mogla slušati kako svira čitavu večnost.

Čim je prestao, ponovo je pažnju usmerio na mene. Ćutke sam zurila u njega. I mada sam strahovala da će pogrešno protumačiti moje ponašanje, nisam mogla izustiti reči koje bi tačno opisale šta osećam.

Najzad je progovorio ne mogavši više da podnese tišinu. „Dakle?“, upitao je glasom koji je muklo odzvanjao među zidovima. „Ispunjavam li vaša očekivanja?“

Glas mi je zazvučao kao škripa. „Šta je to bilo?“

Telo mu se ukočilo jer je pogrešno shvatio moje reči. „To je deo jedne moje kompozicije.“

„Bilo je veličanstveno“, provalilo je iz mene. „Mislim da nikad nisam čula ništa lepše.“

Opuštajući se, tiho se nasmejao vraćajući violinu u kutiju. „Činite mi preveliku čast, sinjorina.“

„Istina je!“ navaljivala sam. „Sigurno i sami znate i ne moram ja da vam kažem da je to...“

„Dobro“, prekinuo me je smešeći se. „Prihvaćiću vašu pohvalu ako zahtevate. Istini za volju, taj komad je i meni veoma drag.“

Zavrtela sam glavom. „Osećam da ne zaslužujem da učim od vas.“

„Besmislica“, rekao je sada oštro. „Dopalo vam se ono što ste upravo čuli, zar ne? Ne bi se dopalo svima, kao što znam iz iskustva.“ Pogledao me je u oči. „Vi razumete, rekao bih.“

Na te reči sam osetila čudnu i neprijatnu navalu vreline. „Da“, odvrtila sam. „Mislim da bih mogla razumeti. I da hoću.“

Netremice smo se gledali načas predugo, a onda je skrenuo pogled i glavom pokazao na moju pozajmljenu violinu. „Da vidimo možete li onu melodiju odsvirati ponovo, ali ovog puta pazite da vam zglob bude ravan“, rekao je. „Emocija možda i jeste ključni vid muzike, ali je umeće u tome da se to spoji sa savršenom tehnikom.“

Ponovo sam uzela violinu. „Dobro“, rekla sam. „Pokušaću opet.“

To što sam ponovo svirala violinu zapalilo je trajni žar koji sam nosila u sebi, koji je goreo tiho i istrajno tik ispod moje grudne kosti. Pre no što sam otišla iz kuće maestra Vivaldija, dogovorili smo se da ponovo dođem za tri dana, u podne, ali sam znala da moji česti dolasci i odlasci neće dugo ostati neprimećeni. Iskušavala sam sudbinu, ali se nisam mogla zaustaviti. Nепrestano sam mislila na to; ma šta drugo da

sam radila, u glavi sam sve vreme muzicirala. Prasak boja počeo je bujati u neprekidnom sivilu koje je godinama vladalo mojim svetom.

No ono što me je najviše progonilo tih nekoliko dana nakon mog prvog časa bila je muzika koju je svirao Vivaldi. Slušala sam je nanovo i iznova u mislima kao da je nisam mogla zaboraviti čak i da sam htela, i počela sam osećati da muzika menja nešto u meni, premda nisam znala šta.